

Juridische complicaties bij overzetten rechten

PENSIOENDEAL KLEM

• Peter Gortzak ...'uitsmeren'...

door Jarco de Swart en Wouter de Winther

AMSTERDAM, donderdag

De onderhandelingen over de toekomst van onze pensioenen lopen flinke vertraging op. Uit een advies van de landsadvocaat aan minister Kamp (Sociale Zaken) blijkt dat het overzetten van 800 miljard euro aan pensioenrechten stuit op 'juridische complicaties'. „Sociale Zaken – en wij ook – zitten nu hierover met onze handen in het haar”, zeggen FNV, CNV en MHP in een exclusief gesprek met De Telegraaf.

Vakbonden, werkgevers en minister Kamp (Sociale Zaken) praten al maanden over de toekomst van ons pensioenstelsel en de afgelopen weken leken partijen bezig met de laatste centimeters van hun onderhandelingsmarathon. Een akkoord hing in de lucht.

Totdat deze week het ministerie van Sociale Zaken het bericht overbracht dat een van de allerbelangrijkste onderdelen van het ontwerp voor een nieuw pensioenstelsel, het overbrengen van 800 miljard aan opgebouwde pensioenrechten, aanloopt tegen „juridische complicaties”, zegt FNV-toponderhandelaar Peter Gortzak. „Of dat een onoplosbaar probleem is, weet ik niet. Maar als het niet kan, hebben we een probleem, waarvoor we tijd nodig hebben. We moeten het hoe dan ook oplossen, samen met Kamp”, vindt de vakbeweging.

Onzeker

Naast het juridische probleem strijdt de vakbeweging steeds meer tegen het beeld dat zij de harde pensioengaranties van Nederlanders te grabbel gooit en wil inruilen voor pensioenen die totaal onzeker zijn. Vooral nu de afgelopen week mondjesmaat informatie uitlekte die in die richting leek te wijzen.

Gortzak bevestigt dat er risico's moeten worden genomen om te kunnen zorgen dat de koopkracht van de pensioenen op peil blijft, maar bestrijdt het beeld dat daardoor alles onzeker wordt. „Het is niet zo dat er in het nieuwe systeem nul procent zekerheid is over het pensioen.” Dat zou volgens hem alleen gebeuren als een pensioenfonds failliet zou gaan. „Maar pensioenfondsen gaan helemaal niet failliet”, zegt Gortzak. „Het kan straks ook gebeuren dat we moeten korten. Maar we ontwerpen nu een systeem, waarin we die tegenvallers over tien jaar uitsmeren. Nu moet dat in één keer een heleboel en dat is voor een gepensioneerde een majeur verschil.”

Bonden hekelen geruchten PAGINA 29

Bonden zijn enorme geruchtenstroom zat

FOTO: RICHARD MOUW

PENSIOENDEAL MOET KOOPTKRACHT FIKSEN

door JARCO DE SWART en WOUTER DE WINTHER

AMSTERDAM – „Er is de laatste week een hoop gezegd en een hoop geschreven over de toekomst van de pensioenen. Soms klopte het, soms niet en soms gedeeltelijk. Wij hechten eraan om nu het juiste verhaal te vertellen.

Daarom vertellen wij er nu openlijk over in plaats van al die verhalen van de afgelopen tijd”, zegt FNV-vicevoorzitter Peter Gortzak. Voor het eerst vertellen de onderhandelaars van FNV, CNV en MHP over de actuele stand van zaken rondom het toekomstig ontwerp van ons pensioenstelsel.

De inzet van de onderhandelingen die nu al maanden duren is torenhoog. Het gaat om het toekomstbestendig maken van ons pensioenstelsel, zo benadrukken de toponderhandelaars Gortzak en zijn collega's Jaap Jongejan (CNV) en Eddy Haket (MHP). En daarbij gaat het om grote belangen voor alle partijen: werknemers, werkgevers en de overheid.

In dat ontwerpstelsel gaan de pensioen- en aow-leeftijd omhoog via 66 in 2020 waarschijnlijk naar 67 in 2025 en stijgt daarna mee met de oplopende levensverwachting. Pensioenfondsen moeten in de toekomst ook de mogelijkheid krijgen om meer rendement te halen op het gespaarde pensioenvermogen en schokken op de beurs beter op te vangen.

Een van de grootste problemen, naast de discussie over de extra verhoging van de aow, hierbij is hoe om te gaan met de bulk van 800 miljard aan opgebouwde rechten, waarvan mensen altijd dachten dat die gegarandeerd waren. In werkelijkheid lag daaronder slechts een 'garantie' van 97,5% en moesten fondsen daarvoor een flinke financiële buffer aanleggen. Maar door de crisis, de plotseling hard gestegen levensverwachting en de extreem lage rente, zakten veel fondsen toch door hun ondergrens en kwamen de kwetsbare plekken in het systeem bloot te liggen.

Onder zware druk van ingestorte dekkingsgraden en de dreiging van het korten van pensioenrechten bereikten sociale partners van vakbonden en werkgevers vorig jaar juni een akkoord over de hervorming van ons pensioenstelsel. Over de uitwerking van dat principeakkoord wordt nu al maanden onderhandeld en tot nu toe hielden partijen hun kaken stijf op elkaar. Totdat deze week berichten naar buiten kwamen die dat proces verstoorden. „Het belang van hervorming van de pensioenen is zo groot, dat alleen het juiste verhaal helpt om verder te komen”, zegt CNV-onderhandelaar Jaap Jongejan. „Een verkeerd of onvolledig beeld beïnvloedt de beoordeling van het resultaat.”

De vakbondsonderhandelaars willen het beeld corrigeren dat de pensioenen van werknemers volkomen onzeker worden omdat ze meer kunnen gaan meebewegen met de ontwikkelingen op de beurzen. „Het stoort me het meest dat het beeld bestaat dat we van 100% zekerheid straks gaan naar 0% zekerheid”, zegt MHP-onderhandelaar Eddy Haket. „Ook in het huidige systeem is geen 100% zekerheid. Door de crisis hebben we gezien dat afstempelen mogelijk is en ook dat de indexatie kan achterblijven. Dus ook in het huidige stelsel zijn geen garanties.”

Toch blijft er veel kapitaal onbenut door de huidige financiële toetsingsregels, die zoals het er naar uitziet bovendien fors worden aangescherpt. Als de reeds opgebouwde pensioenrechten niet risicovoller kunnen worden belegd zal de inflatiecompensatie voor de komende tien jaar achter moeten blijven. Hierdoor kan de koopkracht van de pensioenen tientallen procenten achteruit hollen. „Dus juist ter bescherming van de oude rechten, willen we die oude rechten meenemen”, redeneert Gortzak. „Maar als het invaren van oude rechten niet kan vanwege juridische complicaties, dan moet minister Kamp iets anders bedenken.”

De vakbonden leggen het pensioenprobleem dus nu noodgedwongen bij de minister. „Als we dit niet met elkaar centraal kunnen oplossen via wetgeving dan verplaatst het probleem van de fondsen zich naar elke cao-tafel”, stelt Gortzak. „Dat betekent ook veel onrust voor bedrijven. Het landsbelang is gediend bij rust en stabiliteit over een fatsoenlijke oudedagsvoorziening”, valt Jongejan zijn FNV-collega bij. „We moeten er hoe dan ook uitkomen. Maar eerst is daarvoor de beurt aan minister Kamp”, zegt Gortzak.